

Overzicht opinie en analyse

Visies op Europa en de eurocrisis

[Achtergrond](#) - 1 april 2014

[Ruttes nieuwe vrienden: De Duitsers](#)

(29-4-2014) Premier Rutte heeft zich in de Europese Raad ontwikkeld van een relatieve buitenstaander tot een centrale speler met wie rekening wordt gehouden. Vooral dankzij de vriendschap die Rutte met Duitsland smeedde, telt Nederland weer mee, betoogt Hanco Jürgens van het Duitsland Instituut in het tijdschrift Liberaal Reveil. [Lees verder >>](#)

[Lezing: Weidmann wijst weg uit eurocrisis](#)

(7-4-2014) De eurolanden moeten zich aan hun eigen strenge regels houden. Daarop hamerde Jens Weidmann, president van de Bundesbank, vandaag in Amsterdam. Hij sprak met DNB-president Klaas Knot over de financiële toekomst van Europa en de eurocrisis. "Zoals in een marathon zal de tweede helft zwaarder voelen dan de eerste." [Lees verder >>](#)

[Constitutioneel Hof keurt euronoodfonds ESM goed](#)

(18-3-2014) Het Constitutioneel Hof in Karlsruhe heeft de Duitse deelname aan het euronoodfonds ESM vandaag goedgekeurd. Vorige maand baarden de rechters opzien met een uitspraak over de Europese Centrale Bank. Niet iedereen is blij met de "politieke inmenging" van Karlsruhe. [Lees verder >>](#)

['Brisante uitspraak Hof zal euro lang achtervolgen'](#)

(13-2-2014) De brisante uitspraak van het Duitse Constitutioneel Hof wordt door markten en media onderschat, schrijft Ton Nijhuis, directeur van het Duitsland - Instituut Amsterdam, in De Volkskrant. [Lees verder >>](#)

[Opinie: Herrieschoppers in rode toga](#)

(13-2-2014) Het Constitutioneel Hof in Karlsruhe vindt het mogelijk onbeperkt aankopen van staatsobligaties door de Europese Centrale Bank illegaal. Nu dagen de Duitse rechters het Europese Hof uit om het tegendeel te bewijzen. Die moet een duidelijke uitspraak doen, aldus ING-econoom Brzeski. [Lees verder >>](#)

[Habermas pleit in Amsterdam voor sterk Europa](#)

(6-11-2013) Hij is al meer dan 50 jaar toonaangevend in het Duitse publieke debat en een voorvechter van democratie en Europa. Vandaag ontvangt de Duitse filosoof Jürgen Habermas de Erasmusprijs. Gisteren hield hij in Amsterdam een betoog voor een sterkere Europese Unie en een beter geïnformeerde burger.

“Lidstaten kunnen hun soevereiniteitsfictie maar beter opgeven”. [Lees verder >>](#)

[‘Het Duitse feestje duurt niet eeuwig’](#)

(10-9-2013) Is Duitsland de nieuwe Europese supermacht? Historisch gezien ligt die vraag gevoelig maar tijdens de schulden crisis werd duidelijk dat er zonder Duitse instemming in Europa weinig gebeurt. Over de rol die Duitsland internationaal speelt werd in Den Haag door politici en wetenschappers gedebatteerd tijdens het symposium ‘Europe’s Only Superpower?’. [Lees verder >>](#)

[Onderzoek Eigen politieke cultuur geldt als mal voor Europa](#)

(5-7-2013) Een debat over Europa in de Bondsdag, daar willen alle Duitse parlementariërs bij zijn. In Nederland zie je een lege Tweede Kamer met slechts enkele fractiespecialisten. Het illustreert hoe verschillend beide landen met Europa omgaan, zegt Duitslanddeskundige Hanco Jürgens. Hij deed onderzoek naar de visie op Europa in beide landen. [Lees verder >>](#)

[Ministers geven scholieren les in euro-optimisme](#)

(11-4-2013) Onder het motto ‘Die Zukunft Europas: Mach mit!’ probeerden de ministers van Buitenlandse Zaken Guido Westerwelle en Frans Timmermans scholieren en studenten deze week in Den Haag enthousiast te maken voor Europa. De vooruitzichten voor jongeren zijn “beschissen”, geven ze toe. Maar studenten moeten zich ook realiseren hoe geprivilegieerd ze zijn. [Lees verder >>](#)

[Plumpe: Crisis jaren dertig geen voorbeeld voor nu](#)

(11-4-2013) De crisis van de jaren dertig vormt nauwelijks een leidraad voor de huidige economische crisis. Daarvoor was die te op zichzelf staand, zegt Werner Plumpe, hoogleraar economische geschiedenis uit Frankfurt. Maar je kunt er wel van leren dat crisisbeleid negatief kan uitpakken. “Hoe lang zijn mensen bereid te betalen voor noodlijdende landen?” [Lees verder >>](#)

[‘Hitlersnor voor Merkel ook binnenlands probleem’](#)

(5-4-2013) Alle lidstaten kijken in de crisis naar het machtigste land van de Europese Unie. Maar o wee als Duitsland zijn stem laat gelden. Dan zijn Duitsers weer nazi’s, schrijven Pim Huijnen en Katharina Garvert-Huijnen van het Duitsland Instituut in Trouw. [Lees verder >>](#)

[Europa-rede: Gauck pleit voor Europese identiteit](#)

(22-2-2013) In zijn langverwachte eerste grote redevoering in Duitsland pleit president Gauck voor een Europese identiteit en meer integratie. Hij roept de Britten nadrukkelijk op binnen de Europese Unie blijven. De Duitse reacties op de

Europa-rede van de president zijn positief. [Lees verder >>](#)

[Analyse: Verdrag houdt lijn open tussen Berlijn en Parijs](#)

(22-1-2013) Berlijn pakt uit met de viering van vijftig jaar Élysée-verdrag. Terecht, het verdrag is een mijlpaal in de Frans-Duitse relaties. Maar zoals de totstandkoming ervan in 1963 met veel onenigheid gepaard ging, zo wordt het jubileum ook onder een slecht gesternte gevierd. Sinds Hollande in het Élysée zetelt zijn de relaties sterk bekoeld. [Lees verder >>](#)

[Column: De euro - opvoeden van ongeliefd kind](#)

(14-2-2013) Hij lijkt de jongste tijd een beetje op het ongeliefde of nooit gewilde kind, onze euro, zegt ING-econoom Brzeski. Is de euro te zwak, dan roept iedereen dat het einde van de monetaire unie nabij is. Is hij te sterk, dan is de export en daarmee het herstel van de eurozone in gevaar. [Lees verder >>](#)

['Europese regeringsleiders nemen kerstvakantie'](#)

(18-12-2012) De verwachtingen waren hooggespannen maar de resultaten zijn mager. Dat constateren Duitse media na de Europese top eind vorige week. Belangrijke besluiten worden vooruit geschoven en dat komt kanselier Merkel goed uit. Een overzicht van commentaren in Duitse kranten. [Lees verder >>](#)

[Column: Merkiavelli](#)

(13-12-2012) Merkel blijft een fenomeen. Vaak onderschat en belachelijk gemaakt, maar uiteindelijk staat ze er nog steeds. De Europese top van vandaag en morgen zal duidelijk maken dat de vaak bekritiseerde politiek van aarzelen en kleine stappen zegeviert, aldus econoom Brzeski. [Lees verder >>](#)

[Column: Hoe Super Mario taboes doorbreekt](#)

(12-11-2012) Een goede Duitser baalt dezer dagen. De eerste verjaardag van Mario Draghi aan de top van de Europese Centrale Bank is voor veel Duitsers namelijk geen feest. In hun ogen heeft de Italiaan de heilige Bundesbank de nek omgedraaid. Maar heeft Draghi het echt zo slecht gedaan? [Lees verder >>](#)

[Wat Karlsruhe over de ECB te zeggen heeft](#)

(15-10-2012) Het Duitse Constitutioneel Hof buigt zich in december over de beslissing van de Europese Centrale Bank om staatsobligaties van eurolanden aan te kopen. Wat hebben Duitse rechters te zeggen over een beslissing van een Europese institutie als de ECB? [Lees verder >>](#)

[Column: Nog te vroeg voor de 'Ode an die Freude'](#)

(13-09-2012) Voor Angela Merkel is de ESM-uitspraak van het Constitutioneel Hof goed nieuws. Het is een duidelijk duwtje in de rug voor haar Europese politiek van

voorwaardelijke integratie. Toch zal het schipperen blijven voor de kanselier, zegt ING-econoom Carsten Brzeski. De uitspraak maakt ook duidelijk dat meer integratie moeilijk samen gaat met de Duitse grondwet. [Lees verder >>](#)

[ESM-uitspraak: Constitutioneel Hof wil zich niet branden aan Europa](#)

(12-09-2012) De uitspraak van het Constitutioneel Hof over het euronoodfonds ESM is zwak. Dat zegt Tilman Mayer, politicoloog aan de universiteit van Bonn. Het Hof keurde het ESM goed met de beperking dat Duitsland er niet meer dan 190 miljard euro aan mag bijdragen. "Het Hof heeft de neiging zich steeds meer uit Europese aangelegenheden terug te trekken uit angst iets verkeerd te doen." [Lees verder >>](#)

[Zes vragen over een Duits grondwetreferendum](#)

(16-8-2012) Duitse politici debatteren over de vraag of er een referendum moet komen om de grondwet te wijzigen. Die wijziging moet machtsoverdracht van Duitsland aan Brussel mogelijk maken. Aanleiding is de vraag of het euronoodfonds ESM in strijd zijn met de Duitse grondwet. [Lees verder >>](#)

[Samenvatting essay Habermas, Bofinger en Nida-Rümelin](#)

(14-8-2012) De aanpak van de regering-Merkel in de eurocrisis werkt niet, aldus SPD-leider Gabriel. Daarom vroeg hij de professoren Habermas, Bofinger en Nida-Rümelin om een nieuwe koers. [Leer hier de samenvatting >>](#)

[Econoom Bofinger over de eurocrisis](#)

(25-7-2012) Meer of minder Europa. Met of zonder Griekenland. Er circuleert een veelheid aan ideeën over hoe Europa de crisis kan bedwingen, maar ondertussen duurt hij maar voort. De Duitse topeconoom Peter Bofinger gaf in Amsterdam zijn persoonlijke visie op wat volgens hem onterecht de eurocrisis is gaan heten. [Lees verder >>](#)

[Column: De strijd om de euro](#)

(18-6-2012) Koning Voetbal duwt de eurocrisis even weg, zegt ING-econoom Brzeski. Niet alleen supporters, ook economen zoeken afleiding en laten hun modellen draaien om de winnaar van het EK te bepalen. "Maar voetbal biedt helaas weinig richtsnoeren. Integendeel." [Lees verder >>](#)

[Fischer: 'Het Europese huis staat in brand'](#)

(5-6-2012) Het Europese huis staat in brand en wat doet Duitsland, de Europese brandweer? Die blust met kerosine, schrijft voormalig minister van Buitenlandse Zaken Joschka Fischer in de Süddeutsche Zeitung. Duitsland is het enige land dat Europa kan redden maar het moet daarvoor wel snel een andere koers gaan varen. De Duitse regering reageert gepikeerd. [Lees verder >>](#)

[Duitsland blijft bij 'nee' tegen euro-obligaties](#)

(25-5-2012) De kersverse Franse president Hollande liet zich tijdens zijn eerste Europese top direct gelden. Met een oproep om over de invoering van euro-obligaties te praten positioneerde hij zich lijnrecht tegenover kanselier Merkel, die fel tegen zulke maatregelen is. Welk probleem lossen euro-obligaties op en waarom is Duitsland tegen? [Lees verder >>](#)

['Duitsland als de Verenigde Staten van Europa'](#)

(25-5-2012) De laatste maanden is de kritiek op Duitsland in Europa aangezwollen. Het land zou alleen maar bezig zijn met zijn eigen belangen en met het doordrukken van economische maatregelen het lijden van de Europese partners voor lief nemen. Duitsland voelt zich erg ongemakkelijk bij die groeiende anti-Duitse stemming. [Lees verder >>](#)

[Merkollande: de meest geduide eerste date](#)

(16-5-2012) De nieuwe Franse president Hollande vertrok direct na zijn beëdiging in Parijs naar Berlijn voor een gesprek met kanselier Merkel. Het was de eerste ontmoeting tussen beide regeringsleiders. "Het is geen grote liefde, maar er zijn veel gezamenlijke interesses. Voor een eerste date geen slechte balans." Een samenvatting van de commentaren in de Duitse kranten. [Lees verder >>](#)

[Nederland moet niet blind bij Duitsland aanhaken](#)

(16-5-2012) Wat is beter: meer of minder Europa? De vraag is praktisch zo oud als het Europese integratieproces zelf. Door de financiële crisis is ze opnieuw actueel geworden. Duitsland speelt een centrale rol in dit debat. Maar zijn positie wordt niet altijd goed op waarde geschat, aldus Katharina Garvert-Huijnen, Europa-expert van het Duitsland Instituut Amsterdam. Het Duitsland van nu is niet hetzelfde als dat van twintig jaar geleden. [Lees verder >>](#)

[Column: De Duitse Zweep](#)

(10--2012) Voor de Franse verkiezingen werd er gespeculeerd over een clash der titanen. François Hollande ging Angela Merkel de les lezen, en zij zou haar poot stijf houden. Maar volgens ING-econoom Carsten Brzeski eindigt de strijd met een goed Europees compromis. [Lees verder >>](#)

[Column: Zonder tranen geen transfers](#)

(12-4-2012) Duitsland heeft al sinds de jaren vijftig ervaring met de herverdeling van belastinggelden. Tot grote economische convergentie heeft dat niet geleid, betoogt ING-econoom Carsten Brzeski. Het is een les voor Europa: onvoorwaardelijke steun komt voort uit emoties, niet uit economische overwegingen. [Lees verder >>](#)

[Column: De streber berispt](#)

(9-3-2012) Niet alleen het Duitse voetbalelftal kreeg vorige week een draai om de oren. In een OESO-rapport over structurele hervormingen scoorde Duitsland opnieuw belabberd. "Balsem op de wonden van de Franse ziel", noemt ING-econoom Carsten Brzeski het. [Lees verder >>](#)

[Internationale Spectator in teken van Duitsland](#)

(7-3-2012) Door de eurocrisis staat Duitsland weer volop in de belangstelling. Wordt Europa steeds meer Duits of wordt Duitsland Europees? De Internationale Spectator, een maandblad over internationale politiek van Instituut Clingendael, laat in een themanummer zes deskundigen aan het woord over de Duitse rol in Europa en de wereld. [Lees verder >>](#)

[Duitse bezuinigingsdrift ter discussie](#)

(27-02-2012) Paul de Grauwe van de London School of Economics en Ton Nijhuis van het Duitsland Instituut spraken met presentator Peter van Ingen 19 februari in Buitenhof over het economische beleid van de Duitse regering. Duitsland bezuinigt flink. Dat voorbeeld moeten we vooral niet volgen, betoogt Paul de Grauwe. [Lees verder >>](#)

[Idealistische stoïcijnen vs. kritische opportunisten](#)

(14-02-2012) Duitse politici probeerden Europa jarenlang dichter bij de burger te brengen met een verheven ideaal van Europese samenwerking. Dat werkte niet echt. Inmiddels doen de Duitsers het meer zoals Nederlandse politici: ze spreken over de Europese Unie in termen van nationale belangen. Koen van Zon onderzocht Europa als verkiezingsthema bij Duitse en Nederlandse politieke partijen. [Lees verder>>](#)

[Jürgen Habermas en de toekomst van Europa](#)

(01-02-2012) Politieke integratie is de oplossing van de eurocrisis. Dat vindt de Duitse filosoof Jürgen Habermas, een dinosaurus in het Duitse academische landschap. Met een essay over de eurocrisis ontketende hij in Duitsland een nieuw debat over de toekomst van Europa. Het essay verscheen vorige week in het Nederlands. [Lees verder >>](#)

[‘Aan Europa krijgt Duitsland nog een flinke kluif’](#)

(18-01-2012) Ze zat tien jaar voor GroenLinks in het Europees Parlement. Voor Kathalijne Buitenweg heeft Europa na haar vertrek uit het parlement beslist niet aan belang verloren. "De natiestaat heeft op heel veel terreinen geen macht meer." Een interview. [Lees verder >>](#)

[Het ijskoude pokerspel van Merkozy](#)

(12-01-2012) In de huidige fase van de eurocrisis komen de echte pokeraars bovendrijven. 'Merkozy' pokert zo koelbloedig, dat de markten inmiddels achter de politiek aanlopen, in plaats van andersom. Europaexpert Mathieu Segers analyseert het spel van Merkozy. [Lees verder >>](#)

[Schmidt waarschuwt voor dominant Duitsland](#)

(13-12-2011) Duitsland moet zich in de huidige Europese crisis niet laten verleiden om zich al te dominant op te stellen, vindt Helmut Schmidt. Buurlanden hebben namelijk nog steeds een latent wantrouwen tegen Duitsers. De oud-kanselier liet zich in niet mis te verstane woorden uit dat in deze tijd juist meer Europa nodig is. [Lees verder >>](#)

Column: Under pressure

(8-12-2011) Onder druk kan veel gebeuren. David Bowie en Queen hebben er 30 jaar geleden al over gezongen. Onder druk gaan mensen op straat. Onder druk vallen gezinnen uit elkaar. Het lijkt dat 'Under Pressure' een van de meest gedraaide platen is in de werkkamer van de kanselier Angela Merkel. [Lees verder >>](#)

Bonndagvoorzitter optimistisch over Europa

(31-10-2011) De Bonndag trekt sinds kort aan de touwtjes als het om de Duitse koers in de eurocrisis gaat. Dat Merkel voor elke top bij het parlement langs moet, verandert de verhoudingen ingrijpend. Bij die rolverdeling past dat Bonndagvoorzitter Lammert in Den Haag die koers kwam toelichten. [Lees verder >>](#)

'Duitse hervormingen voorbeeld voor Europa'

(27-10-2011) Duitsland gold een aantal jaar geleden nog als zieke man van Europa, maar nu wordt het land als de held van Europa beschouwd. Dat betoogden oud-minister van Financiën Zalm en topman Van der Touw van Siemens Nederland. [Lees verder >>](#)

'De crisis duurt nog jaren voort'

(26-10-2011) Griekenland heeft geen toekomst in de eurozone. Dat concludeert Uwe Jean Heuser, chef economie van het gezaghebbende Duitse weekblad Die Zeit. Om de euro een kans te geven, moeten de Grieken uit de monetaire unie stappen, zo stelde hij. [Lees verder >>](#)

De Duitse ommezwaai

(26-10-2011) Als de regeringsleiders van de eurozone er vanavond uitkomen en hét grote masterplan op tafel ligt, herkent men daarin duidelijk de hand van Angela Merkel, aldus ING-econoom Brzeski. De remmende houding heeft plaats

gemaakt voor een actievere, meer vormende rol. [Lees verder >>](#)

Ischinger: 'Duitsers nooit verliefd geweest op euro'

(26-10-2011) Analisten over de hele wereld hebben het afgelopen jaar de meest ingewikkelde en vergezochte verklaringen geopperd om het Duitse optreden in de eurocrisis uit te leggen. Voormalig staatssecretaris van Buitenlandse Zaken Wolfgang Ischinger ziet een simpele reden: "Duitsers geloven sterk in Europese integratie, maar hebben de euro nooit van harte omarmd." [Lees verder >>](#)

Column: Duitse liberalen worstelen met Europa

(21-10-2011) De Griekse schuldencrisis heeft de liberalen in Nederland en Duitsland voor het blok gezet. Hun kritiek op Europa verstomde toen bleek dat de EU in zwaar weer verkeert. Plotseling staan liberalen pal achter de steunmaatregelen voor de euro. [Lees verder >>](#)

Schröder pleit voor 'Verenigde Staten van Europa'

(11-10-2011) Meer macht voor Europa, meer geld naar de banken en halvering van de schulden van Griekenland; oud-kanselier Gerhard Schröder (SPD) heeft maandag in de Financial Times Deutschland zijn oplossingen voor de eurocrisis uiteengezet. [Lees verder >>](#)

Westerwelle: 'Demonstreer voor Europa!'

(05-10-2011) Het is tijd om niet tegen maar voor Europa te demonstreren. Meer Europa is de enige oplossing voor de eurocrisis. Met deze boodschap probeerde de Duitse minister van Buitenlandse Zaken Westerwelle in Den Haag studenten te enthousiasmeren voor Europa: "Jullie generatie is te stil!" [Lees verder >>](#)

Herzog: 'Een sterk Europa is meer nodig dan ooit'

(10-05-2011) Hoe is het gesteld met de Europese Unie? Op de Europadag, 9 mei, sprak de oud-bondsprezident van Duitsland Roman Herzog in Den Haag vermanende woorden. Brussel bezwijkt onder bureaucratie. Al moet hij niet verkeerd worden begrepen: "Ik ben hier als Europeaan." [Lees verder >>](#)

Duitsland breekt met Europapolitieke tradities

(11-04-2011) Duitsland is zijn buitenlandse beleid aan het herijken. De tijden waarin de trans-Atlantische samenwerking en de Europese integratie voor Duitsland tegelijk paradigma en credo waren, zijn voorbij. Dat zei Ulrike Guérot tijdens een conferentie in Amsterdam. [Lees verder >>](#)

Graduierantenkolleg: Europa is overal

(29-03-2011) Europese samenwerking heeft de geschiedenis van Europa

fundamenteel veranderd. Dat betoogt politicoloog Wolfram Kaiser. Zijn zendingsdrang is gericht aan onderzoekers, maar ook aan de samenleving als geheel. Opdat we Europa niet meer slechts zien als buitenland. [Lees verder >>](#)

Column: Ode an Axel

(11-03-2011) Nu voor de Europese schuldencrisis de maand van de waarheid is begonnen en het einde van het crisismanagement nadert, lijkt één Duitser toch nog een onverwachte overwinning te kunnen vieren: Axel Weber. Een column van Carsten Brzeski. [Lees verder >>](#)

Column: Jullie zijn Duitsland

(11-02-2011) Waarom moeilijk en zonder vrienden, als het ook makkelijk en met vrienden kan? De Europese partners voelen zich geschoffeerd door Merkels 'Pact voor concurrentiekracht'. Terwijl dat helemaal niet nodig is, zo legt econoom Carsten Brzeski in deze column uit. [Lees verder >>](#)

'Een verdeeld Europa sta ik niet toe'

(27-10-2010) Duitsland moet voor zichzelf opkomen maar altijd het Europese belang in het oog houden. Dat zegt bondskanselier Angela Merkel in haar Humboldt-rede over Europa uit 2009. In de rede vertelt ze over de vier principes die haar Europa-politiek vormgeven. Deze rede wordt vaak als kenmerkend voor Merkels Europa-visie gezien. [Lees verder >>](#)

Duitsland nog steeds de motor van Europa?

(17-08-2010) Duitsland valt op door een eigengereide koers. Van enorme bezuinigingen tot regels voor speculanten, Merkel lijkt haar eigen gang te gaan. Toch verliest ze de Europese belangen niet uit het oog, meent Duitslandkenner Jürgens. [Lees verder >>](#)

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel: <https://duitslandinstituut.nl/artikel/2876/overzicht-opinie-en-analyse>